ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ÖSSZEFOGLALÓ A SAJTÓ SZÁMÁRA

a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. 2009. évi tevékenységének ellenőrzéséről (1013)

Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettsége alapján elvégezte az Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. 2009. évi tevékenységének ellenőrzését. Az Állami Számvevőszék harmadszor mondott véleményt a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.) tevékenységéről.

Az ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy a vagyonkezelői rendszer és tevékenység gyakorlata megfelelt-e a törvényhozói céloknak, az állami vagyonkezelésre, hasznosítására létrehozott intézményrendszer biztosította-e az állami vagyon hatékony működését, értékének megőrzését.

A vagyontörvénnyel kialakított intézményi rendszer jogi szabályozása 2009-ben sem volt elégséges a törvényhozói szándékok érvényesítéséhez. Az alapvető hiányosságok a jogi szabályozásban, a döntési folyamatokban, a vagyonnyilvántartásban megmaradtak, felelősségre vonás – a vezérigazgató munkaviszonyának rendkívüli felmondása kivételével – nem történt. A vagyontörvény egyes szakaszainak 2009. évi módosítása során átfogó jogszabályi felülvizsgálatra nem került sor.

Az Részvényesi Jogokat Gyakorló (RJGY) pénzügyminiszterek döntései nem az állam érdekei elsődlegességének figyelembe vételével születtek, korábbi döntéseket módosítottak, visszavontak, hatályon kívül helyeztek, a döntési folyamatokat a koncepció és az átláthatóság hiánya jellemezte. A döntéshozók vagyonkezeléssel kapcsolatos intézkedései – a jelentős hatású ügyekben – nem a vagyontörvény céljait szolgálták, nem voltak átláthatók és kellően eredményesek.

Az MNV Zrt. rábízott vagyonának számviteli, beszámolási rendszerében 2009-ben az analitikus nyilvántartás és a főkönyvi könyvelés közötti összhang nem volt biztosított, az egyeztetési folyamatnak a szabályozása és a gyakorlata sem volt elégséges az egyes gazdasági események/vagyonváltozások nyomon követésére. A könyvvizsgáló 2008-ban és 2009-ben is elutasította a véleménynyilvánítást, mivel a beszámoló véleményezésére nem álltak rendelkezésre a hiteles adatok. Az MNV Zrt. állami vagyonról vezetett nyilvántartása nem volt teljes körű. Az egységes vagyonnyilvántartást támogató informatikai rendszer fejlesztését szabálytalanságok és szakmai hibák

1052 BUDAPEST, APÁCZAI CSERE JÁNOS UTCA 10. 1364 Budapest 4. Pf. 54 telefon: 484 9100 fax: 484 9200

jellemezték. Az előnytelen szerződés, illetve a szerződésmódosítás kezdeményezésének elmulasztása 72 M Ft vagyoni hátrányt okozott, és a rendszer az óta sem működik.

Az MNV Zrt.-re bízott vagyon könyvszerinti értéke 2009-ben 12 861 Mrd Ft volt. Az MNV Zrt. rábízott vagyonával – az ingatlanvagyonnal, a Nemzeti Földalap vagyonával és a gazdasági társaságokban lévő vagyonnal – jóváhagyott középtávú vagyonhasznosítási stratégia nélkül gazdálkodott. Az egy-egy vagyonelemre vonatkozó különböző szintű döntések nehezen átláthatóak, egy-egy döntés valós indoka ezért nem állapítható meg. Az ingatlanvagyon hasznosítási intézkedések egyes esetekben (pl. az ún. „Fradi-pálya" 1,2 Mrd Ft szerződése) az állam számára hátrányosak voltak.

Az uniós Csatlakozási Okmányban 2003-ban Magyarország hét év, további három évvel meghosszabbítható lehetőséget kapott a külföldi állampolgárok és jogi személyek földszerzését korlátozó és tiltó jogszabályainak a felülvizsgálatára. A hetedik év végén a moratórium meghosszabbítása indokolt, de a jogszabályokban, a 2009 végén a Kormány által is elfogadott középtávú vagyonhasznosítási stratégiában és a 2010-es vagyonkezelési tervben az MNV Zrt. az NFA-ra vonatkozó, a moratóriummal kapcsolatos feladatot nem kapott.

Az állami tulajdonú társaságok hatékony és célszerű vagyonkezelése nem valósult meg. A költségvetési forrásból finanszírozott állami tulajdoni részesedések növelését célzó döntések 2009-ben sem voltak átgondoltak. A MALÉV Zrt., a Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft. tőkeemelése veszteséges gazdálkodást finanszírozott. A Bábolna Ménesbirtok (BMB Kft.) számára a kényszerhasznosítás során megalapozatlanul, konkrét számítások nélkül 800 M Ft kölcsönt utalt a Vagyonkezelő. A kölcsönből a BMB Kft. a felszámolónak 365 M Ft kártalanítást fizetett ki jogalap nélkül, amely összeg megtérülésére nincs esély. A MALÉV-ban a többségi részesedés megszerzését előkészítő tárgyalások folyamatában kiadott RJGY határozatok nem tették lehetővé a magyar fél korábban bejelentett – privatizációs szerződés szerinti – hitelszerződési bankgarancia kifizetésének igényérvényesítését és ellentétesek voltak a vagyontörvényben megfogalmazott elvekkel. Az RJGY 32 M Euró (mintegy 9 Mrd Ft) bankgaranciát később érvényesített. A négy kiemelt székház projekt esetében – a MÁV Zrt., az MTV Zrt., a Magyar Posta Zrt., az MVM csoport – az előzetes számítások alapján várt hatékonyság javulás nem igazolódott be, sőt ezek a többletköltséget okoztak (pl. meglévő, nem eladott székházak fenntartása: MÁV Zrt., MVM Zrt.). Az állami támogatással működő társaságok esetében nemcsak a társaságok, hanem a tulajdonosi jogkörben eljárók döntései sem feleltek meg a célszerűség szempontjának, mivel a hosszú távon stabil területigény mellett előnyösebb egy ingatlan bérlete helyett, annak megvásárlása. Az MNV Zrt. a korábban az MTV Zrt.-től 6 Mrd Ft-ért megvásárolt székházat 2005-ben 4,5 Ft

Mrd-ért értékesítette. A megvalósulás elhúzódása miatt az MTV Zrt. 2010 májusáig 16,22 Mrd Ft bérleti díjat fizetett, és a határozott idejű szerződés miatt 38 évig további 2,2 Mrd/év jelenértéken számított bérleti díjat fizet (összesen 83,6 Mrd. Ft).

Az ÁSZ korábbi ellenőrzései során javaslatokat fogalmazott meg. Néhány javaslat megvalósult, azonban a személyes felelősség felvetésre vonatkozó egyetlen javaslat nem hasznosult.

Ez évi jelentésünkben a helyszíni ellenőrzés megállapításainak hasznosítása mellett javaslatot fogalmaztunk meg a nemzeti fejlesztési miniszternek a szabályozás felülvizsgálatára, a jogszabályok közötti koherencia megteremtésére, illetve személyi felelősség kivizsgálására tettünk javaslatot.

Az ÁSZ a Malév Zrt., a sukorói ingatlancsere, a moszkvai ingatlan értékesítése és a Bábolna Ménesbirtok Zrt. ügyében csatlakozott a már folyamatban levő ügyészségi vizsgálathoz, további ügyekben külön tájékoztatta a legfőbb ügyészt.

Az elkészített jelentés az interneten, a www.asz.hu címen olvasható.